

HANDLAGET

NR 4 • 2023

Hemslöjdsföreningen Sörmland

Kaffe Fasset på Millesgården i Stockholm

(förnamnet uttalas Kejf)

Utställningen "The Power of Pattern" skildrar till största delen den senare delen av Kaffe Fassetts konstnärliga gärning, där han arbetat med quiltning och design av mönstrade tyger.

Verken som ställs ut kommer från konstnärer från olika delar av världen, och visar hur mycket han har inspirerat andra människor. Det är Fassett själv som valt ut vad som visas.

Utställningen breder ut sig längs golv, väggar och tak i konsthallen och besökaren översköljs av mustiga färger och mönster. På en stor bildskärm nedanför trappan till stora hallen visas en film med Fassett själv, där konstnären pratar om mönsterskapande med sina samarbetspartners Brandon Mably och Philip Jacobs.

Kaffe Fassett inspireras av allt runtomkring honom och förvandlar vardagliga detaljer till färgsprakande design. Han är en av vår tids mest inflytelserika konstnärer inom textilkonsthantverk, och hans karriär spänner över 50 år och består av stickning, broderi, mosaik, quilt-

ning, textildesign, måleri och teckning. Hans böcker och projekt har glatt och inspirerat människor över hela världen.

I Annes hus på nedre terrassen på Millesgården har paret Kaffe Fassett och Brandon Mably fått fria tyglar att inreda rummen precis så som de själva vill. Där visas också en film där de berättar hur de har tänkt i det arbetet. De vanligtvis så finstämda, diskreta och eleganta rummen har förvandlats till en färgexplosion, men de säger att de har provat sig fram och försökt hitta de textilier som "pratar med" Josef Franks originalinredning.

Om de har lyckats får var och en som ser utställningen själv bedöma! Utställningen pågår till och med 28 januari 2024.

TEXT OCH FOTO: KERSTIN UPPMAN

Annes hus har blivit "Kaffes house" med nuvarande inredningsstil.

Denna inlånade quilt kallas "Tickled pink" som Susan Carlson tillverkade 2005 av Kaffe Fassett-designade tyger. Susan bor i Maine i östra USA och är en internationellt känd lärare och skapare av tygkollagequilter.

Här får man en inblick i hur olika färgskalor tas fram för respektive motiv. På denna bild har den översta radens färger använts.

Årsmötet 17 mars!

Celia Dackenberg berättar om stickning på årsmötet.
Foto: Göran Segeholm och Stellan Herner.

**Årsmötet går av stapeln
söndag 17 mars kl 10.30 i
Hembygdsgården Malmköping.**

Förutom sedvanliga årsmötesförhandlingar bjuds deltagarna på ett föredrag om stickning; "Två pinnar, en tråd och miljoner maskor" av Celia Dackenberg. Anmälan till årsmötet: hemslojdsormland@gmail.com

**SLÖJDLOPPIS
23 MARS!**

Den 23 mars, kl 10-15 är det dags för Slöjdloppis på Retuna i Eskilstuna. Det kan vara allt ifrån hyvlar till broderigarn, från spinnrockar till möbel-tapetserarverktyg. Den som vill sälja slöjdverktyg eller slöjdmaterial anmäler sig till: hemslojdsormland@gmail.com Ingen avgift.

Hemslöjden

Hemslöjdsföreningen Sörmland
facebook.com/hemslojdsforeningensormland
Nr 4 • 2023 www.slojdisormland.se

Lars Aldéns stipendiater 2023

Moa Bogren och Oscar Larsson

Jag har haft glädje av stipendiet genom att kunna inhandla de verktyg nödvändiga för mina framtida kurser i bland annat korgslöjd och träslöjd.

Nödvändiga verktyg som täljknivar och yxor har inhandlats samt en Tormek slipmaskin som gör nytta resten av mitt slöjdliv. Dessa verktyg används inom kursverksamhet och kommer förhoppningsvis hamna i många olika händer. De har varit till hjälp vid några av mina första uppdrag inom företaget t. ex. vid produktutveckling till Sörlands museums butik samt korgdemouppdrag på mässan Folk och Kultur.

Bifogar bild på korgar som är ämne för kurs.

TEXT & FOTO: MOA BOGREN

Vackra korgar av Moa Bogren.

Tidigare i år fick jag motta ett stipendium av Sörmlands hemslöjd ur Lars Aldéns hårdslöjdsfond för att gå kursen Täljd mekanik med Per Helldorff som kursledare.

I somras gick jag kursen under en fantastisk vecka på Sätergläntan.

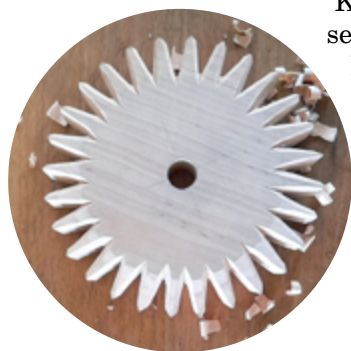
Vi började med att titta på knäpphärvar som använts för att mäta upp garn till ett visst mått med hjälp av olika räkneverk i trä.

Vi tittade också på andra mekaniska apparater som Per hade gjort. Och sedan tillverkade vi varsin applådmaskin efter en förlaga. En applådmaskin är helt enkelt en maskin som applåderar när man vevar på en vev på sidan. Vem behöver inte bli applåderad ibland?

När vi hade gjort våra applådmaskiner så fick vi göra ett eget mekaniskt projekt eller fortsätta att bygga ut applådmaskinerna med våra egna idéer. Jag gjorde en mekanism för att höja och sänka bandgrindar när man väver så decorationen blir åt rätt håll.

Kursen var superintressant och jag ser fram emot att använda mig av mina nya kunskaper inom mekanik i framtiden. Jag planerar bland annat att använda mina nya kunskaper till mitt framtida gesällarbete. Stort tack till Sörmlands hemslöjd som gjorde det möjligt för mig att gå kursen!

TEXT & FOTO: OSCAR LARSSON

Fin applådmaskin av Oscar Larsson som applåderar när man vevar på spaken till höger.

Karin Edlund visade bilder och berättade. Förr i tiden tillverkades halmkronor till stora högtider som jul och bröllop.

Några av Karin Edlunds halmkronor - oron. De kallas "oro" eftersom de rör sig lätt vid minsta vinddrag.

Halmkronor - en värld av oron

Jag har fina julprydnader i halm som min moster har gjort, de är säkert 75 år gamla, men aktade skatter, som gör att jag vill lära mig mer om halm. Då gick jag en kurs i halmkronor med Karin Edlund på Sörmlands museum.

Vi var sju entusiastiska och frågvisa kursdeltagare.

En kunnig och mycket inspirerande Karin Edlund visade bilder och berättade om att det förr tillverkades halmkronor till stora högtider som jul och bröllop.

Ofta kallas halmkronor för "oro" eftersom de rör sig lätt vid minsta vinddrag.

Karin visar hur råghalmen är uppbyggd i tre delar; bottenstrå, mellanstrå och toppstrå. Vid rensningen av den torra halmen klipps "knäna" bort mellan de olika delarna. Sen rensas de yttre lösa skalerna bort och delarna läggs i varmt vatten i minst 30 minuter.

Vi får lära oss tre olika tekniker för att bygga upp en halmkrona. En geometrisk figur - en kub, ett tak och en ring. Till de olika teknikerna används olika delar av rågstrået, exempelvis till taket används toppstrån.

Halmkronor har en lång historia i Finland där de kallas Himmeli. De finska Himmeli tillverkas av olika stora kuber. Här rekommenderar Karin en bok skriven av den duktiga Eija Koski.

I de "oron" som Karin visar och lär ut finns det även andra dekorationer av tyg och papper. Vi får prova att göra en blomma med veckade blomblad.

1) Halmstråna läggs i varmt vatten i minst 30 minuter.
2) Kuber - geometriska former. 3) Tak. 4) Ring. 5) Blomma.

De finska halmkronorna "Himmeli" tillverkas av olika stora kuber. Här rekommenderas en bok skriven av Eija Koski för vidare läsning.

Det har varit två fina dagar som jag ser tillbaka på och i skrivande stund har jag beställt och väntar på Eijas bok; Halm: Himmeli steg för steg.

TEXT & FOTO: MARGARETHA ROOS

TEXT: EVA SVENSSON

Unescos konvention om trygghet av det **immateriella kulturarvet** kom till år 2003 och har som mål att främja och sprida kunskap om levande kulturarv.

I Sverige är det **Institutet för språk och folkminnen** (Isuf) som handhar frågor om det immateriella kulturarvet på uppdrag av regeringen. Isuf är en statlig myndighet som samlar in, bygger upp och sprider kunskap om språk och kultur i det flerspråkiga Sverige.

Alla länder som skrivit under Unescos konvention ska upprätta en eller flera förteckningar över det immateriella kulturarvet i landet. Detta är ett av Isuf:s uppdrag.

Förteckningen publiceras på webb-

platsen: <https://levandekulturarv.se>

Här går det också att rapportera in exempel på levande kulturarv till listan. Slöjd och hantverk är en självklar del av vårt immateriella kulturarv.

Exempel på kulturarv som finns med i förteckningen är Trasmattor, Laggade kärl och Handarbets- och stickkåféer. Det pågår just nu ett arbete inom Hemslojden, både central och ute i landet, med att inventera slöjd- och hantverkstraditioner som är värda att dokumentera för att sätta upp på den nationella förteckningen över levande kulturarv.

Finns det något vi i vår förening kan bidra med till förteckningen?

Kalendarium 2023-2024

Plats för adressetikett

November

Ons 29/11 kl 17-20, i verkstäderna till 19.30.
Kulturkväll med crafterwork, Sörmlands museum. Julkort/etiketter i grafik med Yanina. Julslöjd i trä och näver med Niklas. Fri entré. För vuxna och barn från 12 år.

December

Lör-sön 2-3/12 Julmarknad, Sörmlands museum, kl 10-17.

Ons 6/12 kl 13-15.30. **Slöjdträff**. Tuna kyrkskola, Nyköping. Kostnadsfritt. Material finns. Anmälan till Kerstin U: cosmonata@gmail.com, 0709-74 94 56. Ta med egen fikakorg.

Januari 2024

Utställning "Näver - det beresta materialet". Sörmlands museum. Utställningen pågår t.o.m. 21 januari 2024.

Lör-sön 6-7/1 kl. 09.30-16.30. **Kurs: Näver - tampa en näverbark, med Bror Forslund**. Sörmlands museum, Nyköping. Näver är ett användbart och miljövänligt material, inte minst i köket! Lär dig tekniken att tampa näverbark, en teknik där hela nävret sammanfogas eller tampas ihop till ett rör där du kan dekorera nävret med punsade mönster och färg. Botten och lock görs av trä. **Pris:** ord. 1900 kr, medlem: 1700 kr, ungdom: 950 kr. En materialkostnad tillkommer med ca 150 kr och betalas på plats. **Anmälan och biljettköp senast 11/12.**

Lör-sön 13-14/1 kl. 09.30-16.30 **Kurs: Fläta näver, med Kerstin Sylwan**. Sörmlands museum, Nyköping. Näver är ett användbart och miljövänligt material. Lär dig att fläta och sammanfoga näver till fat och väskor där du syr detaljer av rot. **Pris:** ordinarie: 1900 kr, medlem: 1700 kr, ungdom: 950 kr. En materialkostnad tillkommer med ca 150 kr och betalas på plats. **FULLBOKAD!**

Tors 25/1 kl 13-15.30. **Slöjdträff**. Tuna kyrkskola, Nyköping. Kostnadsfritt. Material finns. Anmälan till Kerstin U: cosmonata@gmail.com, 0709-74 94 56. Ta med egen fikakorg.

Februari

Fre - sön 23-25/2 kl. 09.00-16.00.
Kurs: Skärsvarvning, med Åke Landström. Sörmlands museum, Nyköping. Vi svarvar skålar och andra föremål både i färskt och torrt trä. Vi lär oss också vilka verktyg som är lämpliga och hur de ska skötas. **Pris:** ordinarie: 3300 kr, medlem: 3100 kr, ungdom: 1700 kr. En materialkostnad tillkommer med ca 200 kr och betalas på plats. **Anmälan och biljettköp senast 2/2.**

Mars

Lör-sön 2-3/3 + 16-17/3 kl. 09.30-16.30
Kurs: Klyva spån och böja svep, med Helena Åberg. Sörmlands museum, Nyköping. Antal lektioner: 36. Vi klyver spån av furu, basar och böjer svep samt tillverkar ett svep som blir ett fat eller en ask med lock. Du får en god inblick hur trä fungerar och dess egenskaper genom att klyva virke. Du får även kännedom om olika skärande handverktyg exempelvis skave och bandkniv samt kunskap om klyvning, basning, böjning och rotsöm. Dessutom får du kunskap om hur tekniker och föremål använts historiskt. **Pris:** ordinarie: 3400 kr, medlem: 3200 kr, ungdom: 1700 kr. En materialkostnad tillkommer med ca 250 kr och betalas på plats. **Anmälan och biljettköp senast 5/2. OBS! 2 PLATSER KVAR!**

April

Mån - ons 1-3/4 kl. 09.00 -16.00. **Kurs: Fläta pilkorgar i skalad pil, med Steen Hedegaard Madsen**. Sörmlands museum Nyköping. Lär dig grundteknikerna i korgflätning av pil. Vi flätar en korg med rund botten och olika mönster i och tekniker i sidoflätningen. Har du redan erfarenhet finns möjlighet till andra modeller. Vi arbetar med skalad pil, enligt äldre traditioner. **Pris:** Ordinarie: 2900 kr, medlem: 2700 kr, ungdom: 1600 kr. En materialkostnad på mellan ca 100-300 kr tillkommer och betalas på plats. **Anmälan och biljettköp senast 11/3. OBS! 1 PLATS KVAR!**

Fre - sön 5-7/4 kl 9.00 -16.00. **Kurs: Fläta pilkorgar i oskalad pil, med Steen Hedegaard Madsen**. Sörmlands museum, Nyköping. Lär dig grundteknikerna i korgflätning av pil. Vi flätar en korg med rund botten och olika mönster i och tekniker i sidoflätningen. Har du redan erfarenhet finns möjlighet till andra modeller. Vi arbetar med oskalad pil, enligt äldre traditioner. **Pris:** Ordinarie: 2900 kr, medlem: 2700 kr, ungdom: 1600 kr. Materialkostnad tillkommer på ca 100-300 kr och betalas på plats. **FULLBOKAD!**

Fre 19/4 kl 16.30-19.30 +
Lör-sön 20-21/4 kl 09.30-16.30. **Kurs: Kvinnor slöjdar en pall, med Mette Handler**. Sörmlands museum Nyköping. Fortsättningskurs för dig med grundkunskaper i slöjdande med skärande handverktyg. (Lämplig erfarenhet är kursen Kvinnor täljer med kniv och yxa) Vi lär oss fler grundläggande hantverkstekniker som t.ex. hyvling, sammansättningar samt material och verktygskunskap genom att från grunden bearbeta råa ämnen och tillverka en pall. **Pris:** Ordinarie: 2200 kr, medlem: 2000 kr, ungdom: 1200 kr. Materialkostnad tillkommer på 300 kr.

Kursanmälan & frågor

Alla kurser bokas och betalas via Sörmlands museums butik:

<https://butik.sormlandsmuseum.se/kurser>

Priser: Ungdom räknas som 16-25 år

För mer info kontakta Niklas Eriksson

072-145 02 35

niklas.eriksson@regionsormland.se

Alla kurser är ett samarbete mellan Hemslojdsföreningen Sörmland och Sörmlands museum.

God Jul & Gott Nytt År!

Julbockar från Halmens hus i Bengtsfors. Foto: Eva Svensson.

Nästa nummer av Handlaget

Manusstopp för nästa nummer av Handlaget: Månd. 19 februari 2024

Vill du bidra till att Handlaget blir som du vill? Skicka in högupplösta foton, noveller, berättelser, frågor eller texter till redaktionen så tar vi med det i nästa Handlag. Maila till grafisk formgivare Ann Ahlbom Sundqvist ann@ann.se • 073-628 48 34. Om ni kontinuerligt vill få info om våra aktiviteter på e-post, skicka er adress till: hemslojdensormland@gmail.com

Kontakt

Hemslojdsföreningen Sörmland

Eva Svensson, ordförande • 070-454 55 16
hemslojdensormland@gmail.com

Kärntorp, Vidåsen • 643 97 Västra Näshulta
www.slojdisormland.se

Länshemslojdskonsulenterna Sörmlands museum

Niklas Eriksson Länshemslojdskonsulent
hård slöjd, tel 072-145 02 35
niklas.eriksson@regionsormland.se

Fia Lindblom Länshemslojdskonsulent
textil slöjd, tel 076-147 62 15.
fia.lindblom@regionsormland.se

www.sormlandsmuseum.se